

УДК 159.9

В. В. Вишньовський, к.психол.н.; Л. В. Мальована

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

ВПЛИВ МІКРОКЛІМАТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ

V. V. Vyshnovskyi Ph.D, L. V. Malovana

THE INFLUENCE OF THE MICROCLIMATE ON THE EFFICIENCY OF THE LABOR TEAM

У сучасній психологічній літературі вживається два значення поняття колектив:

- під колективом розуміється будь-яка організація, група людей (на заводі, у цеху, бригаді, шкільному класі, студентській групі);
- під колективом розуміється високий рівень розвитку групи.

Поняття колектив (від лат. *collectivus* – збірний) вживається для позначення соціальної спільності людей, об'єднаних спільною діяльністю на основі чинних соціально-економічних відносин, єдністю цілей та інтересів, взаємною відповідальністю, відносинами товарищескості і взаємодопомоги, організованих і забезпечених органами управління та самоврядування.

В основі виникнення колективів лежить спільність корінних інтересів. Колективність як усвідомлене прагнення до спільної реалізації цих спільних інтересів не завжди може бути реалізована повною мірою.

Колектив як соціально діюча система виконує такі функції:

- організаторську: спрямовану на об'єднання членів колективу з метою виконання певних завдань;
- виховну: спрямовану на створення оптимальних умов для морального, розумового, фізичного, трудового виховання, забезпечення умов для психічного і соціального розвитку особистості;

стимульовальну: сприяє формуванню морально-ціннісних стимулів діяльності особистості у всіх сферах; регулює поведінку членів колективу, впливає на формування позитивних якостей особистості.

Трудовий колектив як об'єкт вивчення розглядається під різними кутами зору. Насамперед він вивчається як соціальна спільність, основний осередок суспільства, основна ланка його соціальної структури, соціальної організації, одна з найпоширеніших соціальних груп.

Трудовий колектив розглядається як суб'єкт і об'єкт управління соціальними процесами на соціальному мікрорівні. Трудові колективи виступають як суб'єкти і об'єкти формування соціальних відносин, також підтримки й розвитку колективістського способу життя.

Ось деякі ключові аспекти, що можуть впливати на динаміку професійного аналізу мікроклімату трудового колективу.

Навчання та освіта: Програми навчання, які вони проходять, якість навчання, методи навчання, наявність практичних занять та можливості для розвитку практичних навичок – це важливі чинники формування мікроклімату на ефективність трудового колективу.

Практичний досвід: проаналізувавши наукові підходи виявлено, що поняття мікроклімат має багато синонімічних понять: соціально-психологічний клімат, психологічний клімат, морально-психологічний клімат, психологічна атмосфера.

Мікроклімат – це емоційне забарвлення спілкування і взаємодії людей, яке впливає на їхню спільну діяльність, переважний відносно стійкий емоційний настрій людей в колективі.

Проблемі мікроклімату в колективі присвячено багато робіт як у вітчизняній так і зарубіжній психології. До цього часу в психології не має однакової дефініції, але більшість дослідників розуміють цей термін схожим.

Мікроклімат, розкриває значення групових ефектів, як умови міжособистісної взаємодії в колективі, що визначає зворотній вплив міжособистісних відносин на спільну предметно-практичну діяльність людей. Мікроклімат характеризується як стан міжособистісних відносин, що передбачує їх здатність змінюватись.

Встановлено, що динаміка змін мікроклімату зумовлена в першу чергу детермінантами зовнішнього порядку (матеріально-технічними та організаційно-управлінськими умовами предметно-практичної діяльності людей) і відображенням та розумінням міжособистісних відносин.

Самопізнання: вивчивши теоретичний матеріал виявлено, що мікроклімат трудового колективу формується в процесі сумісної діяльності людей та виявляється в їх поведінці. Мікроклімат є результатом відображення матеріальних, організаційно-управлінських та психологічних умов.

Виявлено основні форми прояву мікроклімату: співрацьованість, рівень конфліктності, дружба, засоби спілкування, поради, самооцінка.

Супровід та підтримка: співрацьованість, рівень конфліктності, дружба, засоби спілкування, поради, самооцінка.

З'ясували, що мікроклімат, який спостерігається у різних колективах, може різнитися за своїм змістом та спрямуванням. Виокремлюють три основних види: з позитивною, негативною, та нейтральною спрямованістю.

Встановлено, що проявлення мікроклімату в трудовому колективі багатогранні, як і в поведінці людини, так і в різних системах їх відношень.

Розвиток професійної ідентичності: Освіта у психології також включає розвиток ефективності трудового договору.

Зміна уявлень та досвіду: полягає в тому, що вони можуть бути використані у діяльності практичного психолога з метою діагностики та розвитку позитивного мікроклімату колективу.

Мікроклімат колективу – це притаманний певному колективу стійкий психічний настрій, який здійснює значний вплив на взаємини людей, їх ставлення до праці та навколишнього середовища. Це результат сумісної діяльності людей, їх міжособистісних відносин. Мікроклімат виявляється в таких групових ефектах, як настрій та колективна думка, індивідуальне самопочуття в колективі. Ці ефекти мають відображення у взаємовідносинах, пов'язаних з процесом праці та рішеннями загальних завдань колективу.

Література

1. Беляєва Н.С. Оцінювання соціально-психологічного клімату в колективі на прикладі підприємства торгівлі та його вплив на процес управління організацією Актуальні проблеми економіки. 2017. № 5. С. 144-153.
2. Вертель В.В., Комашня А.О, Федорчук І.В. Соціально-психологічний клімат колективу Вісник економіки транспорту та промисловості. 2012. №40. С. 292-295.
3. Лескова Л.Ф. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату у колективі установи соціальної сфери Молодий вчений № 4 (44). 2017. С. 98-103.
4. Ліщинська О.А. Соціально-психологічний клімат як чинник управління організацією. Київ : Міленіум, 2010. 67 с.